

پوریم

«پوریم» یکی از بزرگترین اعیاد یهودی است که روزهای چهاردهم و پانزدهم «آدار» یعنی دوازدهمین ماه سال قمری یهودیان برگزار می‌گردد. این عید امسال مصادف با پانزدهم و شانزدهم اسفند ماه در یکی از کنیسه‌های اصفهان برگزار گردید که طبق رسم دیرین قطعه‌ای از استرکه یکی از فصول کتاب مقدس است قرائت شد و پس از آن تاریخچه عید پوریم برای حضار نقل گردید.

متن زیر ترجمه‌ای است که در دو قسمت یکی به زبان عبری محلی اصفهان با الفبای راشی (۱) و دیگری بزبان عبری کلاسیک «مروباغ» (۲) تهیه شده است. داستان این عید بزرگ که نشانه کاملی از غلبه حق بر باطل و کاملترین نمونه‌های تجلی روح ملت یهود است چنین آغاز می‌گردد.

در دوران سلطنت هخامنشیان در کشور باستانی ایران، در پایتخت کوروش کبیر، در سر زمین رادمردی که رسالت عظیم تاریخی‌اش را رهائی قوم یهود قرار داد.

«هامان» مردی غیر ایرانی از نسل «عمالق» به ناحق در دربار خشایار شاه که بر ۱۲۷ مملکت حکومت داشت راه یافت. نشانه‌ای که صورتی یکی از بت‌های قدیم بر آن منقوش بود بر سینه‌اش آویخت. و جمعی نابکار و متملق را دور خود جمع کرد و با افکار جهنمی و شیطانی تصمیم گرفت طرفداران و دوستان شاه را از طریق تزویر و حيله معدوم نماید مردخای یهودی فرزند «یائیر» از نیره‌های «شائول» که بوسیله بخت‌النصر باسارت به بابل آورده شده و پس از فتح آن مملکت بوسیله کوروش آزادی خود را باز یافته ترجیح داده بود که برسم حق - شناسی خاص یهودیان ضمن هدایت افراد جامعه خود خدمت گذاری در دربار پادشاه ایران بنماید «تصمیم خود را عملی کرد و

(۱) خط راشی که نشانه اختصار و نخستین حروف اسماء (ربی - شلمو - یسحافی = راشی) است برای فرق گذاشتن متون مقدس و خط معمولی و عادی مردم است.
 ۲ - خط عبری مروباغی (مربعی) خط اختصاصی نگارش تورات و کتب مقدس مذهبی است. که آنرا خط آشوریت نیز می‌گویند.

در حین انجام وظیفه روزی به نقشه دو خائن که قصد جان پادشاه را کرده بودند پی برد و بوسیله عموزاده خود «استر» که در زمره زنان حرم شاه درآمده بود جریان را با اطلاع شاه رسانید. موضوع مورد بازرسی و تحقیق قرار گرفت خیانت خائنین معلوم و به سزای اعمالشان رسیدند یهودی باوفا نه چشم داشت اجری داشت و نه در این موقع پاداشی باو داده شد ولی در این بین «هامان» فرزند «عمالق» خصم حيله گر ایرانیان پاك نژاد و یهودیان یزدان پرست کینه مردخای و قومش را بدل گرفت و با خود عهد کرد که حکم قتل عام دوستان شاه را از خود شاه بگیرد و نسل قوم یهود یعنی این ملت شاه دوست و بافرا در يك روز یعنی سیزدهم ماه «آدار» از میان بردارد. نزد شاه رفت و با خدعه و تزویر بسیار موفق شد. و بدین ترتیب تیشه بدست دشمنی بزرگ افتاد.

اما دو چیز افکار خائنه او را بهم زد و پاداشش را بدستش گذارد بطوریکه نقشه هایش نقش بر آب گردید.

اولا همان طوریکه در بالا اشاره شد ایرانیان آن عصر در محک و تجربه و آزمایش ثبات و خلوص خود را نمایان کردند و ثابت نمودند که ایرانیان و قوم کورش دستداران ملت یهود و رهروان طریقت حقد.

ثانیا به ماهیت هامان ها زودپی بردند و صحنه مقدس پاك ایران را از وجود منحوس آنان زدودند پادشاه نیز چون از حيله و تزویر این مرد خائن مطلع گشت او و خاندانش را به سزای اعمالشان رسانید و بدین ترتیب اکنون مدت چند هزار سال است که تمام افراد ملت یهود در سراسر جهان این روز بزرگ را جشن گرفته و بنا به حق شناسی وظیفه خود میدانند هر کسی طبق استطاعت خویش هدیه و انعامی به دیگران مخصوصا بفقرا بدهد.

در ضمن باید متذکر شد که پوریم بمعنی «قرعه» است زیرا هامان معتقد بود روز نابودی و قتل عام یهود باید در ماهی انجام شود که مصیبت بزرگی بقوم یهود وارد آمده باشد. بنا بر این پس از جستجوی فراوان ماه آدار را انتخاب کرد. زیرا روز هفتم این ماه فوت حضرت موسی اتفاق افتاده بود و بدین لحاظ فکر میکرد که در این ماه میتواند افکار شیطانی خود را عملی سازد.

اما غافل از اینکه همین روز نیز روز تولد همان حضرت میباشد.

פּוּרִים

הוּג' פּוּרִים שֶׁהוּעַ חַג גְּדוֹל בְּהִיסְטוֹרִיָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כֹּל כֵּךְ חֲשׂוֹב שֶׁתֵּאֲרִיךְ וּמָה שֶׁנִּכְתַּב עָלָיו.

הַלֵּעַ הֵם נִמְצְאִים בַּתנ"ךְ

בְּזִמְנֵן מַלְכוּת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ שֶׁהוּעַ אַחַר מַמְלַכְי הַכַּמְנָשִׁימִים. בַּעֵיר הַבִּירָה שֶׁל אֹתוֹ הַמֶּלֶךְ כַּמְדִינָת

פָּרְס חֵי אֵיז פִּשְׁוִט בִּשְׁם הַמֶּן. אַחֲרֵי פַעֲלוֹת שׁוֹנוֹת הוֹרֵם לִמְקוֹם וְגַרְל לִמְעַלָּה מִכָּל שְׂרֵי פָּרְס וְנוֹדֵי

הַמֶּן בִּקְשׁ לַעֲמֹד נֶגֶד עַם מִרְדְּכָי וּלְכַלּוֹתָם מִפְּנֵי שֶׁמִּרְדְּכָי לֹא קָבַל לְכַרְנֵעַ וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ. יַעֲבֹל כַּמֶּשֶׁךְ קִיּוּמוֹ שֶׁל מִרְדְּכָי בִּשְׁעַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ נוֹרֵעַ לוֹ כִּי שְׁנֵי אַנְשִׁים רוֹצִים לְאַבֵּד אֶת הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר נִחְקָר וְנוֹדֵעַ וְהַעֲנִין נִכְתַּב בִּסְפָה הַזְּכוּרוֹנוֹת וְנִתְּלוּ הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים עַל הָעֵץ

הַמֶּן שָׁכַל מַעֲשֵׂיךְ הָיוּ בִּרְכוּלוֹת בִּקְשׁ לַתְּלוֹת יַעַת מִרְדְּכָי עַל גְּבוּהַ חַמִּישִׁים יַעֲבֹד וּלְאַבֵּד אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל. יַעֲבֹל יַעֲרֵךְ יַפְשֵׁר לְכַלּוֹת עַם שֶׁכָּבַר חֵי מִדּוֹר דּוֹר? עַם שֶׁכָּבַל אֶת הַתְּקִימוֹתָו עַל יְרֵי מַלְכִים רַבִּים שֶׁאַחַר מָהֵם כּוֹרֵשׁ

עוֹר פַּעַם הַצֶּדֶק שֶׁכַּעֲלוֹם נִשְׁמָע, וְאַסְתֵּר הַמַּלְכָה שֶׁדָּבָרָה בִּשְׁם מִרְדְּכָי נִכְנָסָה לְפָנָי

תכשיטא עטליט כרת ודר מייני כה אנקנס וליפ
 הט כרתה יהיו אנקטה די נפר כאיין כה קלר
 גון פאדטאטון דא פייט נברת ובוסילה דות אמל
 אמסתר' כה גלו גנא מרס טאה דר מונדה בו
 גרימנא במעלמע טאה בט רס נא י עונזאע בר
 רסי ותמקיק כבו , כיונת כאמנין מעליס טו
 ובסזאי מעמאלעון כנסנד
 יהודי בא ופאנה גט דאטת מזיט דארט ונה
 אין עונקע פאדמטי בייט דה כבו
 אמא אין עיין הען פיר עמלען ד'טמן חילקה
 גירוני האו פאך נז'אר ויהודיאן יזדון פרסת
 כינה' מרדכי ומל'תשא בדל'ט גיפת ופיט כוט
 טר'טט כרת מא חכס קתל עאס תשוס דוס
 תון טאה דא מא כוד טאה אוקירו אנטל קווס
 יהוד יענה און שעלת טאה דוסת וכא ופא דא
 יהיו סינז'ה'ס מאה אדר מא בייך כברו
 בטו פיט טאה וכוד חילקה וניינגע עוופק כבו
 במין מרתיב תיטה בד'ס ד'טמן בלה' כפת
 אמא די גיז פכר כאמאנ'טא בהמט כסת

וּפְאֲדָטָטָט בְּדֵסְטָט דָּא בְּעוֹרֵי כַּה נְקָטָט נְקָט
בְּמֹוּ בְּכוּ

מִוֹלָטָט וְעִין טוֹרֵי כַּה בְּכַלְמָט אֲטַמְרָה בְּכוּ אִוְרוֹנֵי
הָאִין עַד מוּטַחךְ וּמַזְמַאֵי תְּכַמֵּת וּפּוֹלָן
כּוּמֹנָט אֲטַכְמַרְטוֹן כִּרְת וּסַבְתַּטוֹן כִּרְת כַּה
אִוְרוֹנֵי וְעַלְת כּוּרְטָט דָּנֵס רֶאדוֹן מַלְת יִהוּד וְרָה
רוֹאן כּוּרִיקָת מְקַרְעַ

לְעִינֵי בְּעַמְהֵיית הָמָן הָאֵל לִי פִי בְּרַנְדָה
וְכַחַה מְקַדָּס כַּחךְ אִוְרוֹנָט אֲזַ וְגוֹד מַנְמוֹס
מוֹנָט פֶּאךְ כְּנַרְדָה וְהָעִין כַּמְנֵטוֹס בְּכִרְת
וּפְאֲדָטָטָט הֵס גִּין אֲזַ מוֹלָה יִתְזוּר מִין
מַרְר כַּמֵּין אֲקַמָה בְּכוּ הָמָן וְכוּן מוֹנָטָט בְּסַמֵּי
אֲעַמְמַלְטוֹן בְּסֵי כֵסֶפֶט

כַּמִּין מִפְתִּיב אֲלֵמָן מַדְתָּ בְּרַנְדָה הַזְמַר סֵלָו
כַּה מַמוֹס אֲפְרַמְדָה מַלְת יִהוּד מוֹסְכַמְסָה
דָּנִיָּא מִין רוֹז מְהַמָּט גִּטָן קִוְרַנְדָה
וּפֶאֶס כַּמְטַר מְקַטְמַסִי וְלִיפְרָה כּוּטוֹן זוֹנָן
מַטְמַכְר וְקַז כּוּלָה הִדִּיקָה וּמַנְעוּמֵי בְּסַמִּיָּין
מַכְזֹאֲכָל בְּעִינֵי בְּכַטָו

דר זמן למזמו ימד אנורי בבן כה פוריס יטע
פטך גין המן עקידם דמרת רוז נאנודיוקמל
עמס למזמו ומיהו אנקוס בניכו כה מוטון מה
מליבת בלהי בקנוס יהוד ומדר כבדה בו
ברמי מין כמער בעדמז גסמנוגי פראמין
ממה מדר דא מנתכמכס כרת ברמי מין כה
רוז הפמס ממה מדר מרק מטה רבנו ע"ה
מתפמק בכפרה בנא בכין פכרם כרתה מו
מין ממה כסמם פכרמי שטני כוגטמ
עמלי כרו מממ זיפול מזין כה המין רוז
הפמס מדר רוז מנלד מן מלרת בזה

نشرية دانشکده ادبیات اصفهان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

פזורים

דאסתאן אין מעז בלה כה נטונה תמונו' אז קלבה
חק בבאטל ותמוס תרין נמונה מי תגלי רוח מלת
יהודו אין טור טרוע בוה
דורה סלטנת הכאמנטי הא תו כטוור תמריכי אירין
פא תכת כורט כביר סר זימין גיון מרדי כה רסאלת
טזיס תמריכיטא גזאד כרתן מלת יהוד קרארט
אדא "המן" מרד גיר אירוני אז נסל עמלק נא חקי
בדר באר מחטורוט כה בקב"ז ממלכת חכומת'ש
כרתה רייט בימבא , ויה נשוני כה טכל וכי אז
בת האי קדימיי דימט כנתה בו תו סינהט מויגונט
כרת ויה טדה נא בכאר ומתמלקת דוור כוגט גמע
כרת וכוד פכר קהינמיי וסטני תכמימט ביגיפת
טרף דמר רא ודוסתא טמה רמאז חולה נאכוד כרו.
מרדכי פיר יאיר אז נוטרהמיי טאול כה תוספ
נבוכדנאצר בטוור אסירי בעון מותה בו בצבל
ובער אז פתח' מין ממלכת בדס' כורט אמאדיה
כוטא בימבא תפגיחט אדא כה ברסס חק טנאסו'
מכוכאן יטלא זמן מיןכה מפראר גמעעה כאטא
רה נעמיוט כרתה תו דר באר פארטאה כדמת בכרו

המלך לבקש נזמנו לכטל את מה שנגזר על
עמה.

כשהמלך שמע שהמוך הרשע חשב לעשות
הרעה ליהודים ~~שהיציב~~ שהיציב אתו
ממהפכה וממות. צוה לתלות אתו על

העץ שהכין למורכי.

אין בית שם החג הזה ומה מוכנו של פורים

פור זאת מלה כמוכן גורל.

המן הפיל גורל לרעת בעיניה חורש יכול
להרוג את היהודים. וכיון משה נפטר מן

העולם בחורש אדר, חשב שבחר אדר אפס

להרוג ולאברם, יתבל לעידע שרבן כל.

הנביאים נולד בעותו החרש

לפיכך מעותו הזמן כימו וקבלו היהודים

לחג את החג הזה ולשמנה בו ומנהג לשלוח

איש מתנות לרעהו ולאביונים ולהיות שמחה

עד בלי די